

Obdobie cez rok – 11. nedeľa B - Mk 4, 26-34

Človek hodí semeno do zeme a spí; a ono rastie a on ani o tom nevie

Dnes si vypočujeme dve Ježišove podobenstvá, ktoré sa dotýkajú roľníctva. Prvé podobenstvo je vzácnym klenotom, ktorý nám zachoval iba evanjelista Marek, pretože ostatní evanjelisti o ňom nepíšu. Ďalšie podobenstvo, je veľmi dobre známe a to o štyroch typoch pôdy, na ktoré padá semiačko Božieho slova.

V prvom podobenstve chcel Ježiš predstaviť ťažkosti, s ktorými sa semeno slova stretáva, aby bolo prijaté a zakorenilo sa v srdciach a teda prinieslo úrodu. Hovoril o troch typoch zeme, v ktorých sa semienko stráca. Ale povedal, že existuje aj štvrtý typ zeme kde je pôda dobrá a preto prináša veľa úrody. Nemal tým na mysli nejaké štyri typy ľudí, pričom by tých, ktorí sa zdajú byť menej vnímaví, odporúčal obísť a nenamáhať sa s nimi pri ohlasovaní. Nemyslel to tak, že venovať by sme sa mali výhradne tým, ktorí sú na Božie slovo citlivejší. Toto nie je jeho poslanstvo.

Ježiš chcel povzbudiť kazateľov slovami: *"Majte na pamäti, že veľká časť semena, ktoré rozsypete, sa stratí, pretože v srdciach každého človeka sú trne, kamene a ubitá pôda, v ktorých sa moje poslanstvo nezakorení. Ale v každom človeku je prítomná aj krásna, dobrá pôda, preto s dôverou rozsievajte evanjeliové poslanstvo."* V prvom podobenstve sa však Ježiš zmienil najmä o tých pokrstených, ktorí si vo svojom živote uvedomili, že evanjelium, ktoré počúvajú, prináša len veľmi málo úrody. Pozval všetkých, aby sa zamysleli, prečo toto evanjelium neprináša očakávané výsledky. Dôvodom ktorý on naznačuje že je príčinou neúrody je pôda, ktorá nemusí byť lepšie pripravená. Nie je to chyba semena, nie je to chyba kazateľov. Ježiš povedal: *"Skontrolujte pôdu, ak je v nej príliš veľa trnia, príliš veľa kameňov, príliš veľa ubitej zeme, skúste obrobiť najskôr tú "*. Teda dnešné podobenstvo je adresované hlavne tým, kto sa namáha ohlasovať slovo: všetkým kresťanom, ktorí pri stretnutiach s priateľmi, alebo pri výchove detí používajú evanjelium. Jednoducho pre všetkých tých, ktorí predkladajú svoje postrehy na rôzne situácie vo svete, svoje úsudky o politickej scéne, pričom pri tom hľadajú inšpiráciu z Písma a teda rozmýšľajú, ako vteliť evanjelium do konkrétneho života.

Začneme kňazmi: môžeme zachytiť povzdychy niektorých znechutených kňazov. So zaniatením sledujú život Cirkvi, ktorej sa cítia byť živými členmi; ale na ich tvárach vidno utrpenie, keď počujú bolestné fakty uvádzané v novinách o tom, ako sa stovky kostolov v Európe zatvárajú a premieňajú sa na kníhkupectvá, múzeá, obchody alebo sú jednoducho ponechané v stave opustenosti. Napríklad v Holandsku - krásna katedrála v Utrechte, už nie je potrebná: bola predaná za symbolickú cenu jedného eura ako múzeum. Tí najoddanejší kresťania trpia, keď počujú takéto skutočnosti: opustenie náboženskej praxe a všetky tie podnety civilného života, ktoré nás bombardujú a ktoré horlivo nasledujú najmä mladšie generácie, pričom súčasne vidíme, že spôsob života ktorý si volia je iný, ako sú skutočné podnety evanjelia.

Ešte pred niekoľkými desaťročiami nebolo možné pochopiť našu spoločnosť bez toho, aby sme sa odvolávali na Boha a hodnoty hlásané kresťanstvom. Dnes takýto výklad možný chápania sveta a spoločnosti možný je. Chápeme seba i svet aj bez toho, aby

sme spomínali Boha, ba naopak dnešný človek nie je schopný pochopiť seba alebo niekoho iného ak sa neurobí prepojenie na peniaze, pôžitok, či zábavu. Sekulárny svet sa z tejto situácie teší a nám kresťanom opakuje, že náš čas už skončil a že sa musíme zmieriť so zánikom kresťanstva. Preto sa teda na tvárach kňazov, katechétov a kresťanských rodičov možno čítať isté oprávnené znechutenie a sklamanie; Nehovoria možno o ňom príliš často, ale rozmýšľajú o ňom. Možno rozmýšľajú aj o tom, že či skutočne nie je lepšie rezignovať. Pýtajú sa: „*Prečo pokračovať kázať evanjelium aj tým, ktorí oň nemajú záujem, ba práve naopak zaujíma sa o všetko iné nepodstatné? Chce Ježiš týmto sklúčeným učeníkom niečo povedať?*“ Na tieto otázky Ježiš odpovedá prvým podobenstvom:

Ježiš povedal zástupom: „S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme;

Ježiš ohlasuje zástupom Božie kráľovstvo. My vieme, že Božie kráľovstvo neznamenaá nebo až niekedy v posmrtnom živote, tak ako si to niektorí ešte stále myslia. Ježiš tým myslí náš život. Práve v tomto svete chce Ježiš založiť svoje kráľovstvo. On mu dal začiatok - práve tu chce začať formovať alternatívnu, skutočne ľudskú spoločnosť. Samozrejme v plnosti sa toto Božie kráľovstvo uskutoční až v dome Otca.

Hovorí: "*Božie kráľovstvo sa podobá človeku, ktorý rozsieva semeno do zeme.*" Kto je tento rozsievateľ? Je to On a po ňom aj jeho učeníci, ktorí sú povolani pokračovať v jeho misii: musia zasívať toto semeno, ktorým je evanjeliové posolstvo. Všimnime si, že sa nehovorí, že rozsievať zasieva, ale že hádže semiačku tj. "rozhadzuje semeno". Chce sa tým povedať, že on nezasieva iba tam kde vidí presne formované riadky, ale rozhadzuje hojne - kde padne, tam padne. Znamená to, že evanjeliové posolstvo musí byť ohlasované všetkým. Nie je vyhradené pre niekoho konkrétneho, ale pre celé ľudstvo. Všetci môžu mať z neho úžitok. Kristovi učeníci musia ohlasovať evanjelium všetkým ľuďom, bez ohľadu na to k akému národu, kultúre a náboženstvu patria.

Kam toto semienko padne? Ježiš dobre zvolil obraz, ktorý použil, pretože jeho poslucháči poznajú svoju krajinu. Izraeli má zem plnú kameňov a to až tak, že rabíni hovorili, že keď Boh stvoril svet, mal štyri typy veľkosti kameňov, pričom tri z nich použil pre Izrael. V skutku každý meter štvorcový z poľa sa musel získať tak, že sa najskôr odstraňovali kamene. Tie sa potom používali na stavbu múrov, ktoré označovali hranice poľa, čím aj chránili úrodu pred divou zverou.

Okrem kameňov je tam aj veľa kríkov, krovia, trnia, buriny... Navyše v Izraeli je veľa slnka a málo zrážok a teda aj siatie do takejto pôdy je pre roľníkov aktom viery a nádeje: viery v silu semienka, že má v sebe životnú silu odolať všetkým ťažkostiam a že nakoniec predsa vyklíči ... ale je to aj ich viera v pôdu, pretože napriek všetkým prekážkam, ktoré príroda a vonkajšie činitele kladú do cesty, iba vo viere má roľník záruku, že táto pôda prinesie úrodu.

To isté sa deje, hovorí Ježiš, pri ohlasovaní slova: je to akt viery zo strany kazateľa; viery v životodarnú silu tohto slova, ktoré je schopné priniesť výnimočné ovocie, zmeniť ľudské srdcia, vytvoriť nový svet. Je to viera nielen v silu evanjeliového

semena, ale viera v dobro človeka. Človek je stvorený ako dobrý, je stvorený práve na to, aby prijal toto slovo, ale je to viera, ktorú treba mať pri zasievaní. Z akého dôvodu? Čo vidí rozsievateľ evanjelia? Čo vidí kňaz po svojej nedeľnej homílii, na ktorú sa starostlivo pripravoval a zdá sa mu, že mu vyšla dobre? Aké ovocie uvidí po tom, čo toto semeno hodí na pole svojej farnosti? Nuž, keď sa vráti po sv. omši do sakristie, tak počuje, že ľudia stále uvažujú rovnako ako predtým, akoby ani nepočuli homíliu. Nechajú sa naproti tomu naďalej ovplyvňovať uvažovaním, ktoré počuli od všetkých ostatných, otvárajú rovnaké témy ako predtým a stále premýšľajú o malichernostiach. Čo vidí katechéta, ktorý s nasadením trávi celé sobotné popoludnie vo farnosti? Čoho je svedkom? Deti vyjdú z hodiny katechizmu, vrátia sa k futbalu a začnú sa opäť hádať ako predtým, akoby nemali hodinu náboženstva. Zaujímajú sa o najnovší model I-phonu, elektronické hry a navzájom sa zdieľajú o tom kto dosiahol aký nový rekord v tej či onej hre.

Čo vidí matka, ktorá svojmu synovi vštepovala do srdca evanjeliové hodnoty? Keď dosiahne osemnásť rokov, už nechce chodiť do kostola. Bola to teda zbytočná práca týchto rozsievateľov evanjelia? Dajte pozor na častú chybu: očakávať, že výsledok bude viditeľný hneď.

Tak ako semiačko, tak aj posolstvo evanjelia potrebuje čas na to, aby sa osvojilo a prinieslo svoje ovocie. Rozsievateľ slova evanjelia musia byť trpezliví, pestovať nádej, ktorá je opretá o istotu v životaschopnosť evanjeliového semiačka. Aj Ježiš, ako rozsievateľ, musel byť tiež trpezlivý. Skúsme sa zamyslieť nad tým, čo On videl klíčiť vo svojich učeníkoch: je to ľudsky bolestivý pohľad. Rodičom a katechetom často preto hovorím: *"Zasievali ste, usilovne ste pracovali, teraz dôverujte semenu evanjelia. Ak to bolo autentické evanjelium, to, ktoré ste im hlásali, a nie poverky alebo banality, vaše deti, vaši žiaci, sa ho už nikdy nezbovia, môže prejsť desať, dvadsať rokov, ale to semeno nakoniec vyklíči. Možno sa ani nedožijete toho, aby ste videli výsledky svojej práce, ale buďte si istí: tieto výsledky sa raz dostaví a to semeno vyklíči."* Niekedy hovorím rodičom: *„Teraz si musíte trochu oddýchnuť, musíte ísť spať,"* ako o chvíľu zaznie v podobenstve. Rozsievateľ dokončil svoju prácu, musí odísť zo scény. Teraz už nie je dôležitý on, ale je to semeno, ktoré sa musí začať popasovať s pôdou. Semenu sa nemusí vysvetľovať, čo má ono robiť. Teraz si vypočujme, čo nám Ježiš hovorí o tom, čo sa udeje pod zemou:

Či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno klíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase. V prvej časti podobenstva sme videli, že Ježiš predstavil prácu roľníka veľmi narýchlo: *"Rozsieva semeno."* Odteraz sa ale podobenstvo veľmi spomalí, pretože Ježiš chce predstaviť, čo sa deje so semiačkom pod zemou, keď roľník už nemá čo viac urobiť: *"Či spí alebo bdie."* Roľník vedie svoj život, už nemyslí na to, čo sa deje v zemi, pretože on už s tým nemôže nič urobiť, už to nezávisí od neho. Nevie ani len to, čo sa deje pod zemou. Presne takú skúsenosť mám aj ja: možno som mal príhovor niekde na konferencii v sále alebo vo vysielaní. To sa skončilo a ja idem spať, už s tým nemám nič

spoločné. Teraz je to slovo evanjelia, ktoré musí pôsobiť v srdci ľudí, ktorí počuli posolstvo; ja už nie som stredobodom, môžem ticho spať, ba musím ustúpiť. Potom Ježiš spomína čas, ktorý plynie: "v noci alebo vo dne", plynú teda dni a noci, potom nasledujú ročné obdobia. Po jesennej sejbe prichádza zima, chlad, sneh. Roľník vtedy zostáva doma a odpočíva. Potom príde jar, keď semienko začne klíčiť – vyklíči a vyrastie. Poľnohospodár sa môže zamyslieť nad zázrakom prírody. Zo semienka najprv vyrastie steblo, potom klas a potom plné zrnó v klase. Vidíme, ako aj Ježiš bol pozorným pozorovateľom prírody. Toto podobenstvo je postavené na kontraste medzi nečinnosťou poľnohospodára, ktorý po zasiatí už odpočíva a vitalitou semena, ktoré uvoľňuje všetku svoju životnú silu zo zeme a prináša úrodu. Toto je Ježišovo pozvanie: mať istotu, že semeno evanjelia, keď sa hodí do zeme, nakoniec vyklíči a prinesie úrodu. Počujeme záver podobenstva:

A keď úroda dozreje, hneď priloží kosák, lebo nastala žatva.“

Poľnohospodár je trpezlivý, vie počkať, kým úroda dozreje. Až keď je úroda zrelá, zoberie kosák. Nie skôr. Žijeme v čoraz rýchlejšom svete, kde ľudia chcú vidieť výsledok hneď – okamžite. Kde sa verí len tomu, čo sa môže overiť ešte dnes. Preto je plánovanie rýchle a rozhodnutia sú nekompromisné preto, lebo tempo výroby je vysoké. Tento zhon a netrpezlivosť sú pochopiteľné u tých, ktorí riadia podnik a starajú sa o výrobu, ale tu sa nenachádzame v kontexte výroby, ale vo svete lásky, kde sa rozhodnutia nemôžu prijímať unáhle, ale musia byť premyslené a slobodné. Vieme, že iskra lásky môže udrieť ako blesk, aj u tých, ktorí počúvajú evanjelium. Sú to akoby blesky okamžitého nadšenia, ktoré však trvajú len krátko. Uponáhľanosť nepatrí k vlastnostiam Boha, nepatrí Kristovi a nemala by patriť ani kresťanom, pretože uponáhľanosť neprospieva k možnosti vzniku slobodných, uvážených a múdro vyzretým rozhodnutiam.

Ježiš chce, aby učeník, ktorý ohlasuje jeho evanjelium, pochopil, že sa nesmie ponáhľať, nesmie očakávať, že uvidí ovocie svojej práce hneď, alebo dokonca ani len to, že ho raz uvidí, ale musí si mať istotu, že toto ovocie bude. Po námahe, ktorú učeník vynaloží pri sejbe, mu neostáva nič iné, len byť trpezlivý a dôverovať. Ježiš v podobenstve predstavil posolstvo radosti a nádeje obsiahnuté v slávnom Izaiášovom texte, ktorý Ježiš veľmi dobre poznal a ktorý by mali mať kazatelia evanjelia vždy na pamäti. Tento nádherný text je v 55. kpt. proroka Izaiáša: "*Ako dážď a sneh zostupujú z neba a nevrátia sa späť bez toho aby zavlažili zem, a teda aby ju urobili plodnou a priniesli semeno, aby dali úrodu tomu a chlieb tomu kto seje; tak bude aj s mojim slovom, hovorí Pán, ktoré vyšlo z mojich úst - nevráti sa ku mne bez účinku, bez toho, aby urobilo, čo chcem, bez toho, aby sa splnilo to, na čo som ho poslal.*" Teraz si vypočujme druhé podobenstvo.

A pokračoval: „K čomu prirovnáme Božie kráľovstvo alebo akým podobenstvom ho znázorníme? Je ako horčičné zrnko. Keď ho sejú do zeme, je najmenšie zo všetkých semien na zemi, ale keď sa zaseje, vzíde, prerastie všetky byliny a vyháňa veľké konáre, takže v jeho tóni môžu hniezdiť nebeské vtáky.“

V mnohých takýchto podobenstvách im hlásal slovo podľa toho, ako boli schopní počúvať. Bez podobenstva im ani nehovoril. Ale svojim učeníkom v súkromí všetko vysvetlil.

Druhé podobenstvo uvádza Ježiš dvoma otázkami: "*K čomu môžeme prirovnať Božie kráľovstvo? Akým podobenstvom ho môžeme opísať?*" Sú to rečnicke otázky, ale jeho poslucháči, zástupy i učeníci, poznali jasnú odpoveď: "*Božie kráľovstvo bude ako libanonský céder.*" Túto predstavu si nevymysleli oni sami, ale nachádzame ju u proroka Ezechiela, ktorý keď opisuje Sýriu na vrchole jej slávy v 31. kpt, tak hovorí: "*Stala sa podobná libanonskému cédrovi, krásna vetvami, hustým lístím, vysokým kmeňom a jej vrchol bol až do oblakov,*" takým sa jedného dňa stane aj Izrael. Izrael bol národ, ktorý na medzinárodnej scéne bol vždy bez významu. Nachádzal sa uprostred veľkých ríš, ktoré ho vždy zdrvili: Mezopotámia a Egypt. Ale jedného dňa, hovorí prorok Ezechiel, "*Pán vezme jednu vetvičku z cédra a zasadí ho na vysokom vrchu, na vrchu Izraela, a tento céder sa stane veľkým, narastú mu mohutné konáre, stane sa majestátnym, veľkolepým a pod ním budú bývať všetky druhy vtákov, každý druh bude odpočívať v tieni jeho konárov.*" O čom to prorok hovoril? Hovoril, že Izrael, sa jedného dňa stane kráľovstvom, pod ktorým budú hľadať útočisko všetky ostatné kráľovstvá, všetky ostatné národy. To by učeníci odpovedali Ježišovi: "*Aj my sa musíme stať takými veľkými, ako je veľký cédrový strom*". Veľkosť cédra bola príslovečná aj pre spravodlivých, v Žalme 92 čítame: "*Spravodlivý bude kvitnúť ako palma, rásť ako libanonský céder*".

Ježiš ich sklame: spomenie obraz stromu, ale nie toho ktorý majú na mysli, nie ten pyšný obraz cédra, ale rozvíja ho po svojom. Búra ich obraz, búra veľkosť cédra. Áno, je tu veľkosť, ale nie je to veľkosť cédra, ale veľkosť sily najmenšieho semienka, horčičného zrnka, ktorý je príslovečný svojou malosťou.

Aký obraz Ježiš použil? Je to kontrast medzi malosťou tohto semienka a tým, čo sa vyvinie z neho za jednu jedinou sezónu. Z toho semienka vyrastie krík, ktorý môže narásť do dvoch, dokonca troch metrov; nie je to síce libanonský céder; ten má vskutku inú veľkosť: Ale Ježiš hovorí, že: "*Keď vyrastie, stane sa väčším ako všetky iné druhy zelín v záhrade*", neporovnáva ho teda cédom. Hovorí o jeho veľkosti v porovnaní s inou zeleninou v záhrade. Lachanon, v gréčtine znamená "krík", ale je prekvapujúce, že z malého semienka vyrastie za rok tak veľká rastlina; Horčica je obyčajná malá rastlina, ktorá teda nemá nič nápadité, rastie medzi zeleninou v dome, medzi baklažánmi, artičokmi, ale má svoju veľkosť, avšak nie tú, ktorú obdivujeme u veľkých cédrov... je to iný druh veľkosti.

Ježiš nemá v úmysle prorokovať o svetlej budúcnosti Cirkvi, ktorá začala od chudobných rybárov, ale teraz je predurčená stať sa raz početným a silným spoločenstvom, ktoré bude budiť rešpekt aj u kráľovstiev ba medzi ríšami tohto sveta. Nie! Pokrok, resp. rast Božieho kráľovstva sa takto nehodnotí. V Lukášovom evanjeliu 17 kpt. sa hovorí: "*Božie kráľovstvo nemožno vidieť navonok, je vnútri, v srdci každého človeka*". Čo to znamená? Čo je to malé semienko?

Tam, kde sa prijíma evanjelium, tam sa začína Božie kráľovstvo, v srdciach ľudí sa odohráva niečo mimoriadne, dochádza k istej nečakanej udalosti, k vnútornej premene, ktorá všetkých necháva v úžase. Avšak toto nemá nič spoločné s tým

úžasom, ktorý vzbudzujú "star - hviezdy" tohto sveta. Je to iná veľkosť. Lakomec, ktorý zneužíva tých najzúfalejších, aby nahromadil peniaze, ktorý stratil rozum pre dobrá tohto sveta, jedného dňa prijme malé semienko, zrnko evanjelia. Toto semeno sa v ňom zakorení a spôsobí niečo mimoriadne. Urobí zrazu nečakanú voľbu, začína vidieť potreby chudobných, začína pomáhať ľuďom v núdzi. Tu sa veľkosť nedeje vonku, ale v srdciach ľudí. Nie je to veľkosť cédrov, pred ktorými všetci zostávajú ohromení, očarení, je to vnútorná veľkosť, veľkosť lásky, ktorá je jedinou skutočnou veľkosťou.

Ježiš opäť používa obraz horčičného semienka, aby hovoril o mimoriadnych, prekvapujúcich účinkoch viery, ktorá mu bola odovzdaná. V 17. kapitole Matúšovho evanjelia hovorí: *"Ak budete mať vieru ako horčičné zrnko, budete môcť povedať tomuto vrchu: 'Presuň sa odtiaľto tam', a on sa pohne a nič nebude nemožné."* Viera v evanjelium spôsobuje niečo mimoriadne, niečo, čo je pre ľudí nemožné, ako napríklad pohnúť horou. Sú hory, ktoré nás rozdeľujú: sú to isté nenávisti, isté zášti, ktoré *"sa nikdy nepohnú"*. Ale evanjelium je schopné ich pohnúť, ak sa mu otvoríte.

"A potom," hovorí Ježiš, *"medzi vetvami horčice, ktorá vyrástla, nájdú v jej tieni príchod nebeské vtáky."* Nebeské vtáky pripomínajú proroctvo proroka Ezechiela, že na cédrovom strome budú potom odpočívať všetky druhy vtákov. Čoho obrazom sú vtáky? V Biblii tieto vtáky predstavujú pohanské národy. Kniha Genezis hovorí, že vtáci, tj. pohanské národy, chceli zabrániť Abrahámovej zmluve s Bohom a Abrahám ich vyhnal. *"Teraz,"* hovorí Ježiš, *"aj tieto národy, ktoré sú ďaleko od Božieho kráľovstva, budú hľadať útočisko, priblížia sa a budú prijaté do náručia, do vetiev tohto kríka, ktorý vzišiel z malého semienka."*

Je to kresťanské spoločenstvo, ktoré sa tu predstavuje ako horčičný strom. Čo tým Ježiš myslel? Božie kráľovstvo je pohostinné pre každého, je to skromná skutočnosť, ktorá nikoho neponižuje, nikto sa necíti nehodný a každý môže nájsť svoj príchod v tieni tohto horčičného stromu, ktorým je Božie kráľovstvo; dokonca aj tí, ktorí sa cítia vzdialení od Boha, pretože žijú v podmienkach hriechu: nesmú sa cítiť odmietnutí, musia sa cítiť prijatí medzi vetvami horčičného stromu, ktoré sú pohostinnou náručou kresťanského spoločenstva.

Týmto dvoma dnešnými podobenstvami nám Ježiš chce vštepiť radosť, optimizmus. Áno, mnohé veľkolepé veci našej Cirkvi sa v túto dobu umenšujú. Je to otázka veľkosti libanonských cédrov, veľkosti kráľovstiev tohto sveta, ktoré nás v priebehu storočí vždy zvädzali. Pripútanosť k týmto veľkostiam zatienila identitu nás ako učeníkov a posolstvo toho, kto sa stal služobníkom všetkých. Pred týmito veľkosťami nás Božia prozreteľnosť vyzlieka doslova do naha. Ale v hĺbke srdc ľudí bude semienko evanjelia a Božieho kráľovstva naďalej nezadržateľne rásť, pretože v tomto semene je prítomná sila, ktorá nie je z tohto sveta, ale prichádza z neba. To je dôvod našej nádeje.

Zdroj: Fernando Armellini 11a Domenica del Tempo Ordinario anno B

<https://www.youtube.com/watch?v=0qcntNddCOE>

Preklad: ThLic. Marek Iskra

Archív: <http://rodinabb.sk/liturgia-rodiny/>